

KLAGANDE

1. Nätverket Lo & Varg

2. Svenska Rovdjursföreningen, 883202-3264
Masthamnen
116 30 Stockholm

MOTPART

Länsstyrelsen i Värmlands län
651 86 Karlstad

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Värmlands län beslut den 15 december 2016,
dnr 218-8559-2016 (bilaga 1)

SAKEN

Licensjakt efter lodjur enligt jaktförordningen (1987:905)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandena.

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Värmlands län (länsstyrelsen) har beslutat om licensjakt efter två lodjur inom Värmlands län. I beslutet anges att jakten får bedrivas under tiden 1 mars 2017 – 31 mars 2017, eller till dess att jakten avlyses. Skälen för beslutet framgår av bilaga 1.

PARTERNAS INSTÄLLNING

Vad Nätverket Lo & Varg anför

Nätverket Lo & Varg överklagar beslutet och yrkar, som det får förstås, att det ska upphävas. Det anför i huvudsak följande.

På grund av dåliga spårningsförhållanden vid den senaste inventeringen är osäkerheten allt för stor när det gäller lodjursstammens storlek idag. Tveksamheter inför besluten om jakt kan tydligt märkas hos samtliga länsstyrelser, dels genom uttalanden i media, dels vid egna möten där frågan behandlats.

I dagsläget finns inte några särskilda skäl för att göra undantag och tillåta licensjakt på lodjur. Det kan finnas enskilda s.k. problemdjur som återkommer till samma fårbesättningar men för dessa finns möjlighet till skyddsjakt. Lodjur är överlag inte något problem för samhället och dess invånare. De få angrepp som sker på lösa jakthundar handlar mer om självförsvar än rena anfall. Lodjur har en låg förökningstakt och detta bör också avvägas i beslut om jakt. Skador på stammen tar lång tid att reparera. Att nu stoppa lodjursstammens tillväxt genom jakt framstår som både kortsiktigt och ekologiskt klandervärt.

I Skandinavien börjar brunsten i slutet av februari och håller på fram till början av april. Högbrunsten och de flesta parningarna sker i mitten av mars. All jakt på vuxna lodjur som bedrivs under parningstiden är mycket kännbar för artens tillväxt. Ungdödligheten hos lodjur är generellt sett stor. Drygt hälften av ungarna dör före ett års ålder. I norr är tjuvjakt omfattande och även påkörda lodjur inräknas i lodjursbeståndet. Ingen kan med säkerhet säga hur många lodjur som finns i Sverige idag.

Lodjurspopulationen var som störst omkring 2008/2009 med 290 inventerade familjegrupper och som lägst 2013/2014 med 142 familjegrupper. De senaste två åren har populationen ökat i Sverige. Denna positiva utveckling är en följd av att jakt på lodjur inte har varit tillåten. Att avbryta denna utveckling vore förödande och helt onödigt.

Vad Svenska rovdjursföreningen anför

Svenska rovdjursföreningen överklagar beslutet och yrkar att det upphävs. Den anför i huvudsak följande. I länet orsakar lodjuren endast i väldigt liten omfattning skador på tamdjur. Det är därför inte befogat med någon licensjakt.

Lodjurspopulationen är känslig för jakt och har över tiden varierat kraftigt på grund av de samlade effekterna av legal och illegal jakt. Jakt efter rovdjur påverkar populationen kraftigt då könsmogna vuxna riskerar att fällas.

Efter en topp på 290 familjegrupper 2008/2009 har lodjursstammen minskat till knappt hälften 2013/2014. Då stoppades licensjakt efter lodjur i det Mellerssta rovdjursförvaltningsområdet. I renskötselänen tilläts licensjakt år 2016 då 44 lodjur rapporterades fällda. Genom att redan nu återuppta licensjakten även i Mellansverige finns risk att återhämtningen bryts och i värsta fall vänds till en ny minskning.

Risken är uppenbar att betydande licens- och skyddsjakt efter lodjur kommer att beslutas nu i vinter av länsstyrelserna i renskötellänen, dvs. det Norra rovdjursförvaltningsområdet. Där är lodjurspopulationen dubbelt så stor. En reducering av lodjursstammen i dessa områden, där skador på ren är uppenbar, är också förenlig med undantagsbestämmelserna i jaktlagstiftningen. Därför måste den nu överklagade licensjakten ses i ett nationellt perspektiv. Föreningen vill i sammanhanget uppmärksamma om den uppenbara risk som finns med regional rovdjursförvaltning där separata beslut tas utan nationell helhetssyn. Det är stor risk för att den nu överklagade licensjakten i kombination med mer befogad jakt i norra Sverige, medför att lodjurspopulationen i Sverige åter hamnar under gränsen för gynnsam bevarandestatus.

Vad länsstyrelsen anför

Länsstyrelsen vidhåller sitt beslut.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Rättslig reglering av licensjakt på lodjur

Av 23 c § jaktförordningen framgår att förutsättningen för att licensjakt efter bl.a. lodjur ska kunna tillåtas, är att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt ske selektivt och under strängt kontrollerade former. Bestämmelsen i 23 c § jaktförordningen ska tolkas mot bakgrund av motsvarande bestämmelser i rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet).

EU-domstolen har i dom den 14 juni 2007 i mål C-342/05 (Europeiska kommissionen mot Finland) uttalat att undantagsbestämmelserna i artikel 16.1 i direktivet ska tolkas restriktivt och att den myndighet som fattat beslutet har bevisbördan för att nödvändiga förutsättningar föreligger för varje undantag. Medlemsstaterna ska säkerställa att varje åtgärd som påverkar skyddade arter endast tillåts genom beslut som är noggrant och tillräckligt motiverade och som hänvisar till de skäl, villkor och krav som anges i artikel 16.1 i direktivet.

Av den allmänt tillämpliga proportionalitetsprincipen, som också slagits fast av EU-domstolen inom artskyddsområdet (se dom i mål C-76/08, Europeiska kommissionen mot Malta), följer att det undantag från skyddssystemet som en medlemsstat har för avsikt att göra, ska stå i proportion till de behov som motiverar undantaget.

Förvaltningsrättens bedömning

Enligt bilaga 4 till art- och habitatdirektivet omfattas lodjur av det strikta skyddssystem som följer av direktivet.

Högsta förvaltningsdomstolen har i beslut den 30 december 2016 i mål 2406-2408-16 och 2628-2630-16 funnit att det är möjligt att tillåta jakt med stöd av undantagsregeln i 16.1 e i art- och habitatdirektivet. Mot den bakgrunden finner förvaltningsrätten att det är möjligt att besluta om licensjakt även på lodjur, om förutsättningarna i övrigt är uppfyllda.

Syftet med den beslutade jakten/Annan lämplig lösning

För att en meningsfull prövning av frågan om undantaget är proportionerligt eller om det finns någon annan lämplig lösning på det aktuella problemet ska kunna göras är det nödvändigt att det finns ett syfte angivet i ett beslut om undantag. Vid prövning av undantag från det strikta skyddssystemet för

varg får det anses ligga inom en överprövande domstols kompetens att göra en prövning av om det syfte som beslutsmyndigheten har angett är acceptabelt i sig (se Högsta förvaltningsdomstolens beslut den 30 december 2016 i mål 2406-2408-16 och 2628-2630-16 och Kammarrätten i Stockholms dom den 14 november 2014 i mål nr 3273-13). Förvaltningsrätten har därmed inledningsvis att ta ställning till om de syften som länsstyrelsen har angett i sitt beslut till stöd för licensjakt kan anses acceptabla i sig.

I beslutet anger länsstyrelsen att syftet med licensjakten är att förbättra möjligheten för samexistens och på det sättet bevara lodjursstammens gynnsamma bevarandestatus. Inom målsättningen för att förbättra samexistens ingår att förebygga och begränsa de socioekonomiska konsekvenserna och underlätta tamdjurshållning och att minska acceptansen för illegal jakt, för att därigenom skapa förutsättningar för en hållbar lodjursförvaltning. Syftet är vidare att förhindra att tätheten av rovdjur i länet ökar snabbare än vad som främjar samexistensen med människor i länet.

Förvaltningsrätten finner inte skäl att ifrågasätta länsstyrelsens bedömning om att licensjakt efter lodjur är ett viktigt verktyg för att hålla lodjurspopulationen på en nivå där skadorna bli hanterbara och som inte leder till oacceptabla förhållanden mellan människa och rovdjur. Förvaltningsrätten anser därför att de angivna syftena i sig är acceptabla syften. Vidare bedömer förvaltningsrätten att licensjakt i tillräcklig grad kan förväntas uppnå de angivna syftena. Licensjakten får därmed även anses ändamålsenlig mot bakgrund av de syften som angetts för beslutet.

Förvaltningsrätten har härfter att bedöma om det finns någon annan lämplig lösning än licensjakt för att uppnå dessa syften.

I denna del redogör länsstyrelsen för andra lösningar än licensjakt och bedömt att lämpliga sådana saknas. Länsstyrelsen har därvid uteslutit andra

åtgärder såsom stängsling, skrämsel av olika slag och skyddsjakt. Länsstyrelsen arbetar med andra åtgärder bl.a. ersättning vid skador, bidrag till förebyggande insatser och information. Länsstyrelsen framför dock att licensjakt utgör ett nödvändigt komplement för att ytterligare minska risken för negativa socioekonomiska konsekvenser. Det har inte framkommit något i målet som medför att förvaltningsrätten gör en annan bedömning i denna del. Kriteriet härom är således uppfyllt.

Gynnsam bevarandestatus

En av förutsättningarna för att licensjakt ska kunna beviljas enligt jaktförordningen är, som nämnts ovan, att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos arten i dess naturliga utbredningsområde. Närverket Lo & Varg har ifrågasatt inventeringsresultaten och huruvida lodjursstammen i Sverige har en gynnsam bevarandestatus. Närverket Lo & Varg samt Svenska rovdjursföreningen har vidare anfört att den beslutade jakten kan förväntas försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus.

Av Naturvårdsverkets beslut om delegering av rätten att fatta beslut om licensjakt efter lo till samtliga länsstyrelser utom Länsstyrelsen i Gotlands län (NV-06586-16) framgår att den uppskattade populationen av lo i Sverige består av 1 314 individer. Referensvärdet för lodjur i Sverige har fastställts till 870 individer. Vidare framgår att samtliga rovdjursförvaltningsområden uppnådde och översteg sina fastsatta minimivärden. Förvaltningsrätten finner inte skäl att ifrågasätta dessa uppgifter och anser att Naturvårdsverkets uppgifter i nämnda delar måste vara utgångspunkten i bedömningen. Mot denna bakgrund, och med hänsyn till att lodjursstammen är spridd över stora delar av landet konstaterar förvaltningsrätten att de delmål som uppställts i den nationella förvaltningsplanen är uppnådda (se Naturvårdsverkets, Nationell förvaltningsplan för lodjur förvaltningsperioden 2014-2017). För-

valtningsrätten instämmer därför i länsstyrelsens bedömning om att den svenska lodjursstammen har en gynnsam bevarandestatus.

Vad avser det Mellersta rovdjursförvaltningsområdet framgår av Naturvårdsverkets beslut om fastställande av miniminivåer för lo gällande rovdjursförvaltningsområden och län (NV-00552-14) att beslutad miniminivå för förvaltningsområdet har fastställts till 62 föryngringar. Den senaste inventeringen 2015/2016 visade på 85 föryngringar i förvaltningsområdet. Av länsstyrelsens beslut framgår att länen i det Mellersta rovdjursförvaltningsområdet har kommit överens om att det gemensamma jaktuttaget år 2017 inte ska vara större än att förvaltningsområdets lodjurspopulation förväntas ligga kvar på ungefär samma nivå som inventeringsresultatet 2015/2016. Modelleringen ger då ett möjligt jaktuttag på cirka 40 lodjur i förvaltningsområdet. Länsstyrelserna har gjort bedömningen att det utöver licensjakt även finns utrymme för skyddsjakt, om behovet skulle uppstå.

När det vidare gäller de regionala förutsättningarna har Värmlands län har en fastställd miniminivå om 9 föryngringar. Det senaste inventeringsresultatet visade att länet hade 11 föryngringar. Länsstyrelsen har gjort bedömningen att ett jaktuttag om två lodjur inte förväntas minska lodjurspopulation i någon större utsträckning. Förvaltningsrätten instämmer i den bedömningen.

Mot bakgrund av det ovan anförda konstaterar förvaltningsrätten att lodjursstammen såväl nationellt som regionalt överstiger de av Naturvårdsverkets beslutade referens- och miniminivåerna. Det har inte framkommit något som tyder på att det överklagade beslutet medför att Naturvårdsverkets riktlinjer i nämnda delar riskerar att underskridas. Förvaltningsrätten bedömer därför att den beslutade licensjakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, varken regionalt eller nationellt.

Det har inte framkommit att lodjursstammen är genetiskt sårbar eller att nu beslutad licensjakt på annat sätt riskerar lodjursstammens sammansättning. Förvaltningsrätten finner därför att jakten även är lämplig med hänsyn till lodjursstammens storlek och sammansättning.

Selektiv jakt under strängt kontrollerade förhållanden

Högsta förvaltningsdomstolen har i beslut den 30 december i mål 2406-2408-16 och 2628-2630-16 uttalat att kravet på *selektivitet* måste innebära att jakten ska vara riktad mot vissa individer eller vissa grupper av individer som tillhör en viss art, eller undanta vissa individer eller grupper av individer som tillhör arten. Vidare måste detta urval ske mot bakgrund av det eftersträlvade syftet i art- och habitatdirektivet, dvs. att det inte försämrar den gynnsamma bevarandestatusen hos de aktuella populationerna. Vidare måste kravet på *strängt kontrollerade förhållanden* innebära att villkoren för jakten är tydliga, främst vad avser de individer eller grupper av individer som får jagas, var detta får ske, under vilka tider och till vilket antal. Dessutom måste det finnas effektiva rutiner som förhindrar att jakt sker i strid med villkoren. Slutligen måste kraven på ansvariga myndigheter att kontrollera jakten ställas högt.

Länsstyrelsen har beslutat att jaktområdet omfattar hela Värmland län. Enligt förvaltningsrättens mening är jaktområdet en sådan omständighet som kan falla inom kravet på selektivitet. Det hade därför varit önskvärt om länsstyrelsen begränsat jaktområdet, i vart fall i viss mån.

Kravet om att jakten ska vara selektiv kan dock inte enbart avse de geografiska avgränsningarna. Det nu överklagade beslutet innehåller såväl tidsmässiga avgränsningar som en upplysning om att ungdjur i möjligaste mån bör fällas före föräldradjur. Länsstyrelsen har även angett under vilka omständigheter som jakten kan avlysas. Beslutet har dessutom förenats med en rad villkor rörande bl.a. jaktledares ansvar och under vilka förhållanden som

jakt får bedrivas. Beslutet inkluderar krav på skyndsam rapportering av fällda eller påskjutna djur. Det krävs också kontinuerlig kontroll av om tilldelning återstår i jaktområdet. Mot denna bakgrund, och då beslutet avser ett begränsat jakttuttag avseende en lodjurspopulation utan genetisk sårbarhet, bedömer förvaltningsrätten sammantaget att beslutet uppfyller kraven om såväl selektivitet som under strängt kontrollerade förhållanden.

Nätverket Lo & Varg har invänt mot jakttiden som har angetts i beslutet och framfört att all jakt på lodjur under parningstiden är mycket kännbar för artens tillväxt. Förvaltningsrätten konstaterar dock att det av Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo (NFS 2010:15) 3 § andra stycket framgår att länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo, med undantag från det Norra förvaltningsområdet, får gälla perioden från och med den 1 mars till och med den 31 mars. Länsstyrelsen har således haft fog för sitt beslut vad avser den beslutade jakttiden. Vad Nätverket Lo & Varg har framfört i denna del kan inte föranleda någon annan bedömning.

Slutsats

Förvaltningsrätten finner sammanfattningsvis att länsstyrelsen har grund för sitt beslut om licensjakt efter två lodjur eftersom samtliga kriterier för licensjakt bedöms vara uppfyllda. Den av länsstyrelsen beslutade licensjakten bedöms vidare vara proportionerlig i förhållande till lododjursstammens storlek och sammansättning samt med hänsyn till de syften som angetts för jakten. Överklagandena ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas, information om hur man överklagar finns i formulär DV 3109/1C (se bilaga 2).

I avgörandet har även nämndemännen [redacted] och [redacted] deltagit.

[redacted] har föredragit målet.

Licensjakt efter lodjur i Värmlands län 2017

Beslut

Länsstyrelsen i Värmlands län beslutar om licensjakt efter högst två (2) lodjur i Värmlands län 2017.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 59 § jaktförordningen (1987:905) att detta beslut ska gälla utan hinder av att beslutet överklagas.

När får jakten bedrivas?

Jakten får bedrivas från och med den 1 mars 2017 till och med den 31 mars 2017 eller den tidigare tidpunkt då Länsstyrelsen avlyser jakten. Lodjur får bara jagas fr.o.m. en timme före solens uppgång t.o.m. en timme efter solens nedgång. Under timmen efter solens nedgång får jakten endast bedrivas som vaktjakt eller smygjakt.

Tilldelning och jaktområde

Jaktområde: Omfattar hela Värmlands län.

Det kan förekomma områden (exempelvis vissa naturreservat) där jakt efter lodjur inte är tillåtet. Jaktledaren ska hålla sig informerad om vilka föreskrifter som gäller för jakt i eventuella naturreservat som berörs av området där man jagar.

Tilldelning: Högst två (2) lodjur får fällas totalt inom jaktområdet.

Lodjur får fällas oavsett djurets kön och ålder. Ungdjur bör dock av jaktetiska skäl i möjligaste mån fällas före föräldradjur.

Avlysning

Länsstyrelsen avlyser jakten då det totala antalet djur fällts eller påskjutits och avräknats inom länet, eller om jakttiden löpt ut. Länsstyrelsen informerar om avlysningen via telefonsvararen, via SMS samt på hemsidan (www.lansstyrelsen.se/varmland).

Villkor

För att säkerställa att jakten bedrivs selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden beslutar Länsstyrelsen att angivna villkor ska gälla för genomförandet av jakt enligt detta beslut.

Hundanvändning

Högst två hundar som ställer eller förföljer ett och samma lodjur får användas samtidigt. Hundarna får inte bytas ut under jakt efter ett och samma lodjur under en och samma dag. Länsstyrelsen erinrar om att jakten ska bedrivas med en god jaktetik och att all hundanvändning ska präglas av detta. Länsstyrelsen vill påminna om 27 § jaktlagen (1987:259) som säger att jakten ska bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande. Hänsyn ska också tas till jakthundens välbefinnande enligt 5 § djurskyddslagen som säger att *djur inte får överansträngas*.

Söka efter spår

För att söka efter lodjursspår får motordrivet fordon användas på befintligt vägnät och på befintliga skoterleder, om fordonet färdas på väg eller skoterled som återfinns på lantmäteriets karta i skala 1:50 000, eller på lantmäteriets karta i skala 1:100 000 i områden där kartor i skala 1:50 000 inte finns.

Detta undantag innebär att sökande längs med väg eller skoterled får ske för så kallad ringning för att fastställa djurets ungefärliga vistelseplats. Undantaget ger inte rätt att från motordrivet fordon skjuta, spåra, förfölja eller genskjuta djuret. Undantaget ger inte heller rätt att nyttja motordrivet fordon för att förhindra att lodjuret kan undkomma eller för att avleda dess uppmärksamhet från den som jagar. Undantaget ger inte heller rätt att med motordrivet fordon söka efter lodjursspår före den 1 mars 2017.

Länsstyrelsen erinrar om att skjutvapen enligt 22 § jaktförordningen (1987:905) inte får medföras vid färd med motordrivet fordon i terräng.

Tillåtna jaktmedel

I 6, 11, 14 och 16 §§ Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt och statens vilt (NFS 2002:18) framgår vilka vapen som är tillåtna vid jakt efter lodjur.

Vilka får utföra jakten?

Person som har jakträtt i områden som omfattas av detta beslut har rätt att delta i jakt efter lodjur på det jaktområde där han/hon har jakträtt, under förutsättning att jakträtten omfattar jakt efter lodjur. Jakt får inte bedrivas utan att en ansvarig jaktledare utsetts på förhand vid varje jakttillfälle. Vid ensamjakt är den ensamme jägaren jaktledare.

Den som tänker bedriva licensjakt efter lodjur ska enligt 49 § jaktförordningen (1987:905) registrera sig i Naturvårdsverkets Jägarregister.

Anmälan kan göras via

- Naturvårdsverkets talsvar: 0771-18 34 11 (välj djurart och ange personnummer),
- Naturvårdsverkets kundtjänst: 010-698 17 00 (ange personnummer),
- e-post till jagarregistret@naturvardsverket.se (ange personnummer),
- inloggning med Bank-ID på <https://jagarregistret.naturvardsverket.se/>.

Jaktledarens ansvar

I 7 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2014:25) om ändring i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2010:25) för Länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lodjur specificeras jaktledarens ansvarsområden gällande lodjursjakten.

- Jaktledaren ansvarar för att kommunikationsvägarna under jakten säkerställer att villkoren för att jakten efterlevs.
- Jaktledaren ska inför varje jakttillfälle och minst en gång i timmen under pågående jakt hålla sig informerad om hur många djur som återstår av tilldelningen i det område där licensjakt bedrivs.
- Jaktledaren ska inför varje jakttillfälle försäkra sig om att en hund som är särskilt tränad i att spåra skadat vilt ska kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen i enlighet med 17 § andra stycket jaktförordningen (1987:905). Hund som används vid eftersök av påskjutet lodjur bör vara särskilt tränad i att spåra lodjur.
- Jaktledaren ska informera varje jaktdeltagare om att han eller hon bör vara ansvarsförsäkrad, bör bära röda band eller motsvarande kännetecken under jakten samt att han eller hon årligen före jakten bör ha förvissat sig om att vapnet är inskjutet och att han eller hon har tillräcklig skjutskicklighet för att bedriva jakt efter lodjur.
- Jaktledaren ska informera varje jaktdeltagare om riskerna för skadskjutning av lodjur, uppmana jaktdeltagarna att vid jakt med kulgevär endast skjuta med stöd och att endast skjuta mot stillastående lodjur med rena sidoskott samt, vid jakt med hagelvapen, inte skjuta på avstånd över 20 meter.
- Jaktledaren ska informera skytten om dennes ansvar att rapportera fällt lodjur till Länsstyrelsen i enlighet med 5 b § jaktförordningen (1987:905), att rapportering av fällt lodjur ska ske snarast och senast inom en timme från den tidpunkt då djuret fällts och att rapportering av påskjutet lodjur ska ske snarast.

Hantering av aktuell tilldelning samt anmälan om fällt eller påskjutet lodjur

Den som jagar lodjur ska hålla sig informerad om hur många djur som återstår av tilldelningen i det område där licensjakt bedrivs. Observera att den som av oaktsamhet inte hållit sig informerad kan komma att dömas till ansvar för jaktbrott eller grovt jaktbrott enligt 43 eller 44 §§ jaktlagen (1987:259).

Anmälan till länsstyrelsen om fällt eller påskjutet lodjur ska ske *snarast*.

För anmälan om fällt eller påskjutet lodjur, ring: **010-224 76 05**

Påskjutning definieras enligt föreskrifter om ändring i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2010:15) för Länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo enligt följande: *Skott har avlossats mot lodjur med avsikt att fälla detta och det kan inte uteslutas att skottet har träffat lodjuret, men lodjuret har inte fällts.*

För meddelande om återstående tilldelning, ring: **010-224 71 60** (telefonsvarare)

För att få SMS om återstående tilldelning:

SMS:a till **073-1238990** (om du har svenskt abonnemang) alternativt **0046731238990** (om du har utländskt abonnemang) texten:

Spara Förnamn Efternamn Lodjursjakt

Förnamn och Efternamn ersätts med jägarens riktiga namn.

För anmälan om fällt eller påskjutet lodjur, ring: **010-224 76 05**

Vid
anmäla
n ska
följand
e
anges:

1. N

amn, adress och telefonnummer till skytten

2. Namn, adress och telefonnummer till ansvarig jaktledare
3. När lodjuret fällts eller påskjutits (datum och klockslag)
4. Var lodjuret fällts (jaktområde enligt detta beslut samt koordinater eller plats som går att återfinna på karta 1:100 000)
5. Djurets kön och ålder, om det är möjligt att fastställa
6. Vilket jaktsätt som användes.

I samband med anmälan om fällt djur informerar Länsstyrelsen om hur det ska förfaras med det fällda djuret. Länsstyrelsens besiktningsman kontaktar skytten angående tidpunkt och plats för besiktningen.

Lodjur som faller där lodjursjakt inte får ske tillfaller staten enligt 33 § jaktförordningen (1987:905). Naturvårdsverket ska enligt 38 §

jaktförordningen (1987:905) bestämma hur omhändertagna djur ska hanteras.

Platsundersökning och eftersök av påskjutet lodjur

Den som påskjutit lodjur ansvarar tillsammans med jaktledaren för att eftersök genomförs om platsundersökningen eller andra omständigheter visat på att det påskjutna lodjuret är skadat. Eftersök ska genomföras tills dess:

1. djuret påträffats dött
2. djuret påträffats skadat och avlivats
3. vid jakt med kulvapen, kulans anslagsplats eller nedslagsplats från det avlossade skottet är så belägen att den utesluter att lodjuret skadats
4. djuret inte kan anträffas

Jaktledaren ska uppvisa skottplatsen för Länsstyrelsens besiktningsman och tillsammans med besiktningsmannen och den som påskjutit lodjuret genomföra en fältkontroll och följa upp vad som skett efter skott. Jaktledaren ska tillsammans med besiktningsmannen dokumentera platsundersökning och eftersök på blankett *Påskjutet lodjur – platsundersökning och eftersök* (bilaga 3).

Länsstyrelsen beslutar om det påskjutna lodjuret ska avräknas från kvoten eller ej. Påskjutet lodjur avräknas såvida det inte har påvisats genom fältkontrollen att djuret är oskadat.

Besiktning av fällt lodjur

Länsstyrelsens besiktningsman besiktar samtliga fällda lodjur. Besiktningsmannen fyller tillsammans med skytten i blankett *Registrering av fälld lo* (bilaga 1) och blankett *Besiktning, provtagning och märkning av fälld lo* (bilaga 2).

Skytten ska inom ett dygn från det att djuret fällts uppvisa hela det fällda djuret för Länsstyrelsens besiktningsman.

Om besiktningsmannen så begär ska skottplats/fallplats omgående uppvisas. Om skytten på besiktningsmannens begäran inte uppvisar skottplats/fallplats eller om denna inte kan återfinnas eller om skytten vägrar att visa djurkroppen eller att lämna ifrån sig alla proverna, tillfaller hela lodjuret staten.

Besiktningsmannen tar vid besiktning ett hudprov (ca 1 x 4 cm) och märker lodjursskinnet med ett mikrochip vid sidan av flåsnittet vid buk eller bröst. Märkningen fungerar som ett bevis på att djuret fällts lagligt.

Flådd kropp inklusive huvudet och testiklar sänds till Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) genom besiktningsmannens försorg. Flådd kropp ska om möjligt inte frysas och inre organ får inte tas ur. Del av skinn som är eller kan misstänkas vara angripet av skabb ska också skickas in. Delarna skickas i två försändelser där hudprovet skickas separat och

övriga delar skickas tillsammans. I varje försändelse bifogas en kopia av blanketten *Registrering av fälld lo* (bilaga 1). I försändelsen av djurkroppen ska även bifogas en kopia av blanketten *Besiktning, provtagning och märkning av fälld lo* (bilaga 2).

Lodjur, alternativt delar av lodjur, som inte märks enligt bestämmelserna ovan tillfaller staten.

Jakträttshavarens rätt till delar av lodjuret

Under förutsättning att ovanstående uppgifter har rapporterats, att samtliga prover har samlats in samt att jakten i övrigt har skett i överensstämmelse med jaktlagstiftning och med villkoren i detta beslut, tillfaller skinnet av det fällda lodjuret jakträttshavaren. Jakträttshavaren får överlåta ett fälld lodjur till annan person.

SVA genomför åldersbestämning av djuret genom analys av en hörntand, varefter jakträttshavaren, alternativt den som jakträttshavaren har överlåtit kraniet till, kan få detta tillbaka mot en avgift. Önskas kraniet tillbaka ska detta anges särskilt på blanketten *Besiktning, provtagning och märkning av fälld lo* (bilaga 2). Kraniet märks med mikrochip av SVA.

Försäljning av skinn och kranium

Kommersiella aktiviteter som annonsering, köp, byte, försäljning av lodjursskinn eller andra delar av lodjur samt kommersiell förevisning av lodjur är förbjudna enligt artikel 8.1 i rådets förordning (EG) 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem. För lodjur skjutna i enlighet med detta beslut kan Jordbruksverket meddela undantag från förbudet genom ett CITES-intyg. CITES-intyget gäller för handel inom EU. För export av lodjur eller produkter av lodjur till länder utanför EU krävs ett särskilt exporttillstånd från Jordbruksverket. Ytterligare information finns på Jordbruksverkets hemsida (www.jordbruksverket.se).

Beskrivning av ärendet

Utbredning, inventeringar och tillväxt

Antalet lodjur i Sverige beräknas genom inventeringar som görs i hela landet utom på Gotland. Inventeringen regleras i förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn och i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2007:10) om inventering av björn, varg, järv, lodjur och kungsörn (ändrade genom Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2012:01 och NFS 2012:12), samt tillhörande instruktioner och faktablad.

Viltskadecenter har uppdraget att sammanställa och publicera länsstyrelsernas resultat från rovdjursinventeringarna. Under inventeringssäsongen 2015/2016 fanns 273,5 familjegrupper av lodjur i Skandinavien (274 familjegrupper, varav en delas med Finland). Detta är en

ökning med 41 familjegrupper jämfört med 2014/2015. Av familjegrupperna återfanns 52 i Norge och 221,5 i Sverige. Baserat på antalet familjegrupper beräknas den svenska delen av populationen omfatta ca 1314 djur. De 273,5 familjegrupperna i Skandinavien motsvarar en population av omkring 1624 lodjur. I Mellersta förvaltningsområdet inventerades 85 familjegrupper, vilket motsvarar ca 467 lodjur. Det totala antalet lodjur får man genom att multiplicera antalet familjegrupper med en omräkningskoefficient. För Mellersta rovdjursförvaltningsområdet motsvarar denna 5,5 lodjur per familjegrupp.

Lodjursföryngringar utgör endast en del av den totala lodjurspopulationen. Antalet föryngringar kan variera relativt mycket från år till år utan att antalet vuxna lodjursindivider behöver förändras i samma takt. Lodjursstammens tillväxt i Sverige är enligt tidigare forskningsrapporter främst begränsad av legal jakt i renskötselområdet och av bytestillgången i Mellansverige. Forskarna har även dragit slutsatsen att lodjursstammen inte har bristande genetisk variation och att stammen inte är hotad på nationell nivå. Regeringen bedömer i sin proposition En hållbar rovdjurspolitik (prop. 2012/13:191) att lodjuret har en gynnsam bevarandestatus i Sverige.

Nationella målsättningar för lodjursstammens utveckling och bevarandestatus för lodjur

Sveriges nuvarande rovdjurspolitik beslutades i stora drag av riksdagen 2001, efter regeringens förslag i propositionen Sammanhållen rovdjurspolitik (prop. 2000/01:57). Det övergripande mål som godkändes var att Sverige skulle ta ansvar för att björn, varg, järv, lodjur och kungsörn skulle finnas i ett så stort antal att de långsiktigt finns kvar i den svenska faunan och att arterna kunde sprida sig till sina naturliga utbredningsområden.

Den 10 december 2013 beslutade riksdagen (riksdagens protokoll 2013/14:43) om regeringens proposition En hållbar rovdjurspolitik (prop. 2012/13:191), där det bl.a. föreslås att det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken ska vara att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige ska uppnå och bibehålla en gynnsam bevarandestatus. Samtidigt ska tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn ska tas.

Riksdagen beslutade också i enlighet med regeringens proposition om referensnivåer för stammarnas storlek och för utbredningen av rovdjursarterna i Sverige. Angående lodjur hade regeringen föreslagit att referensvärdet för en gynnsam bevarandestatus när det gäller populationen i Sverige ska vara 700–1000 individer och att referensvärdet för en gynnsam bevarandestatus när det gäller utbredningsområdet i Sverige ska vara hela Sverige förutom Gotlands län. Mot bakgrund av att referensvärdena för populationsstorlek och utbredningsområde är uppnådda, bedömde regeringen att lodjuret har en gynnsam bevarandestatus i Sverige.

Den 16 december 2013 tog Naturvårdsverket ställning till referensvärdena för björn, järv, lodjur och varg (NV-09661-12) inom ramen för rapporteringen enligt Artikel 17 i Art- och habitatdirektivet. När det gäller lodjur rapporterade Naturvårdsverket att referensvärdet för

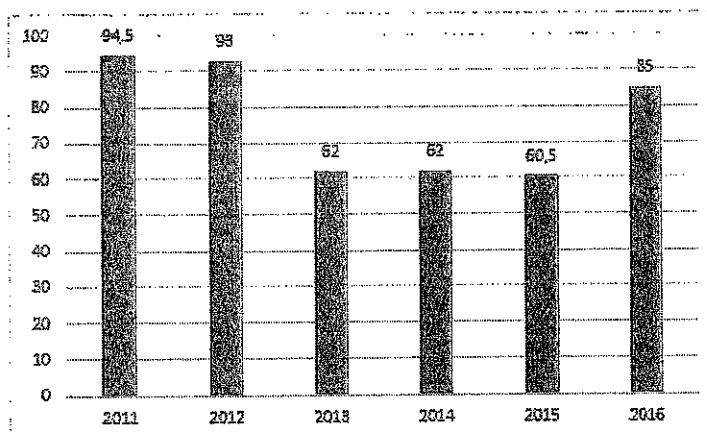
populationsstorleken hos lodjur är 870 individer i Sverige, fördelade på de biogeografiska områdena Alpin (140 individer) och Boreal (730 individer). Naturvårdsverket bedömde att livsmiljön för lodjuren har bra kvalitet, att framtidsutsikterna är bra och att bevarandestatusen är gynnsam.

Lodjur i Mellersta rovdjursförvaltningsområdet

Lodjursstammen, mätt i antal inventerade familjegrupper, varierar mellan åren i Mellersta förvaltningsområdet. Det kan delvis bero på naturlig variation i reproduktionen, men beror också på att det vissa år är svårt att inventera, på grund av brist på bra spårnö.

Lodjurets populationsdynamik påverkas också av andra faktorer, i Mellersta rovdjursförvaltningsområdet är det tätheten av rådjur som visats ha stor betydelse för hur lodjurspopulationen kan utvecklas i området.

Enligt Viltskadecenters sammanställning konstaterades 112 familjegrupper av lodjur i Norra rovdjursförvaltningsområdet säsongen 2015/2016. Samtidigt inventerades 85 familjegrupper i Mellersta och 24,5 familjegrupper i Södra förvaltningsområdet. Halva familjegrupper uppstår när en familjegrupp rör sig över länsgränser och därmed delas mellan olika län. Den av Naturvårdsverket fastställda miniminivån för Mellersta rovdjursförvaltningsområdet är 62 föryngringar (familjegrupper) per år (NV-00552-14). Detta motsvarar ca 341 lodjur.

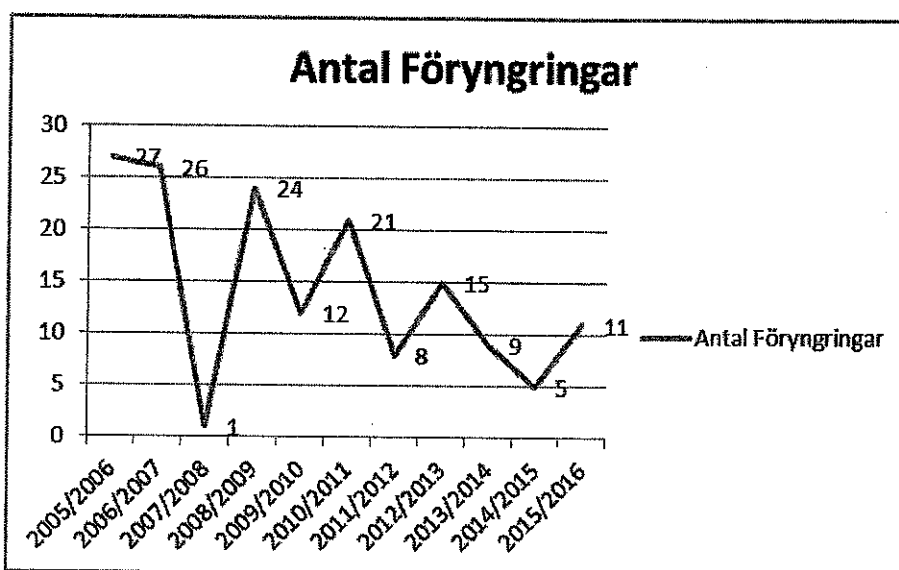

Figur 1. Antalet lodjursföryngringar i Mellersta rovdjursförvaltningsområdet åren 2011-2016.

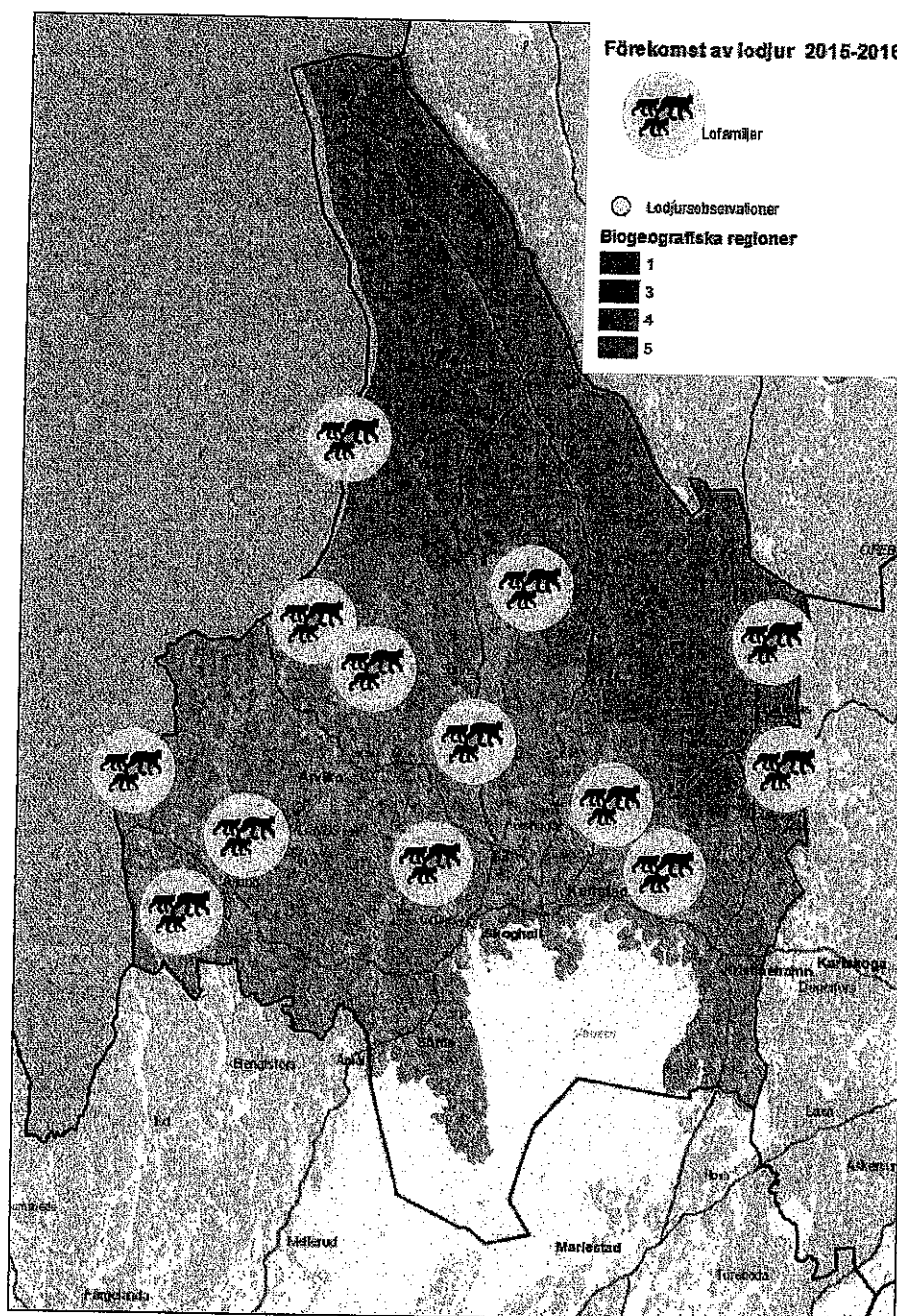
Lodjursstammens storlek, utbredning och utveckling i länet

Inventeringsförhållanden har varierat mellan åren, vilket avspeglas av stor mellanårsvariation i resultatet av lodjursinventeringen. Trenden sedan toppåret 2005/2006 har varit att antalet familjegrupper av lodjur i Värmlands län har minskat, för att de senare åren stabilisera sig på en förhållandevis låg nivå. Minskningen har framför allt skett i norra delen av länet där det endast har kunnat kvalitetssäkras spår efter enstaka lodjur. Att lodjursstammen

minskar eller att det är färre lodjursungar som föds eller överlever till vintern beror framför allt på minskad tillgång till rådjur som är det viktigaste bytesdjuret. Även dödlighet till följd av trafikolyckor, skabb, skyddsjakt och licensjakt kan påverka mer eller mindre. Lodjursstammen förväntas öka något i takt med att rådjursstammen återhämtar sig. Det är dock inte sannolikt att rådjursstammen kommer att nå samma tätheter som på 90-talet, då rådjurstätheten var extremt hög till följd av det rävskaabbsutbrott som kraftigt minskade rävpredationen på rådjur. I nuläget, med en återhämtad rävsstam, lodjur samt varg, kommer inte rådjursstammen att kunna öka till samma nivåer, och därmed kommer lodjursstammen inte heller att kunna nå de höga tätheterna som rådde i början av 2000-talet.

Figur 2. Antal föringringar (familjegrupper) av lodjur som kunnat kvalitetssäkras vid inventeringar under de senaste tio åren.

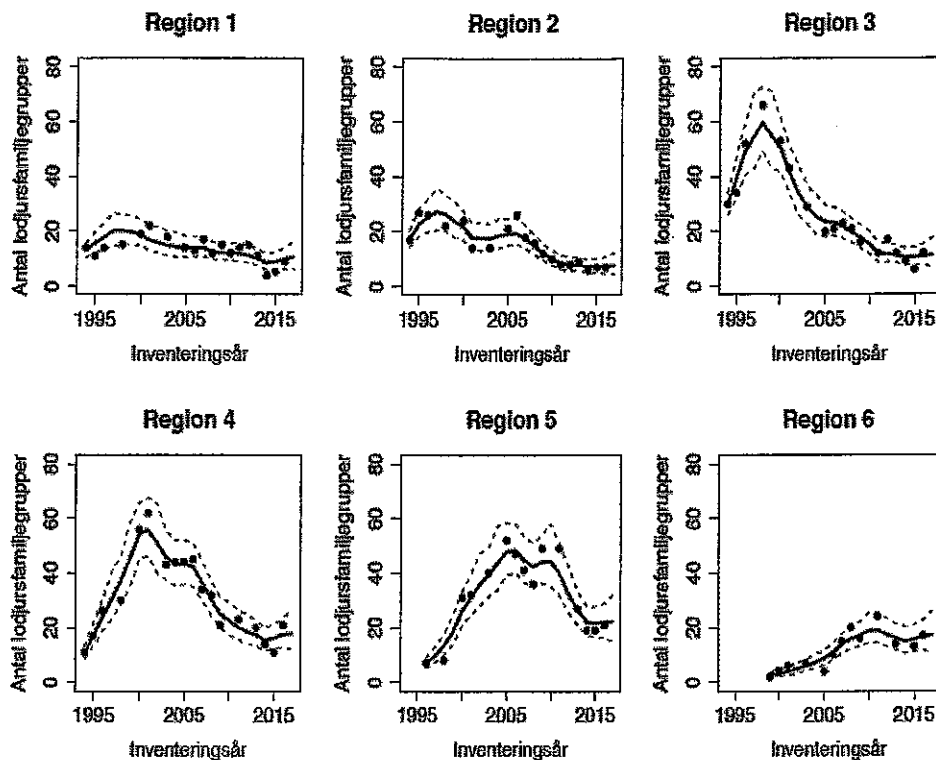

Figur 3. Kvalitetssäkrade familjegrupper av lodjur i Värmlands län under inventeringssäsongen 2015/2016. Fyra familjegrupper delades med Örebro län respektive Norge, vilket gör att summan av länsegna familjegrupper blev 11.

Antalet lodjur som kan fällas

Lodjursforskaren Henrik Andrén använder sig i "Prognoser för lodjurspopulationen 2017 och 2018 i Sverige vid olika beskattningsnivåer" från den 30 november 2016 för att beräkna effekterna av jakt på lodjurspopulationen i Mellersta rovdjursförvaltningsområdet vid olika beskattningsnivåer. Tillväxttakten i lodjurspopulationen i förvaltningsområdet beror på tätheten av rådjur och lodjur samt biogeografisk region. I figur 3 och 4 visas hur de biogeografiska regionerna

ser ut i Värmlands län och hur populationsutvecklingen för lodjur har sett ut i respektive region i hela mellersta rovdjursförvaltningsområdet.

Figur 4. Antal lodjursfamiljegrunder i relation till inventeringsår (januari-februari) i de sex biogeografiska regionerna i mellersta RFO (fyllda punkte), prognos för 2017, modellprediktionen (linje och 95% CI; streckade linjer). Andrén, 2017

De åtta länen i Mellersta rovdjursförvaltningsområdet har kommit överens om att det gemensamma jaktuttaget 2017 inte ska vara större än att förvaltningsområdets lodjurspopulation förväntas ligga kvar på ungefär samma nivå som inventeringssäsongen 2015/2016. För att populationen ska ligga kvar på ungefär 85 (66-107) kvalitetssäkrade föryngringar, ca 467 lodjur, ger modelleringen ett möjligt jaktuttag 2017 på ca 40 lodjur i förvaltningsområdet. Detta innebär vidare att utöver licensjakten även finns utrymme för skyddsjakt under 2017, om behovet skulle uppstå. Endast ett lodjur har under 2016 avlivats vid skyddsjakt i förvaltningsområdet. Ett jaktuttag på 50 lodjur under 2017 ger exempelvis ca 83 (65-105) familjegrunder inventeringssäsongen 2017/2018, att jämföra med miniminivån på 62 familjegrunder.

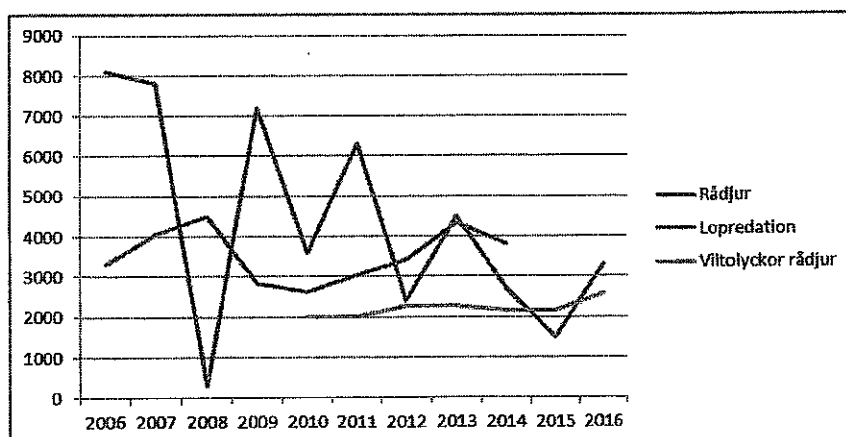
Samverkan inom Mellersta rovdjursförvaltningsområdet

I enlighet med propositionen "En hållbar rovdjurspolitik" (Prop. 2012/13:191) har länen inom det mellersta rovdjursförvaltningsområdet (MFO) samverkat i frågor gällande förvaltning av rovdjur. Beslut om licensjakt för respektive län har grundats på Naturvårdsverkets beslut om miniminivåer för lodjur (NV-00552-14), respektive länens förvaltningsplaner, samt gällande författningar. Länsstyrelserna i det

Mellersta förvaltningsområdet har haft ett flertal möten för att diskutera förutsättningarna för, och målsättningarna med, licensjakt på lodjur. Samråden har även gällt utformning av beslut och det praktiska genomförandet av licensjakten.

Regionala målsättningar för lodjursförvaltningen i Värmlands län

Naturvårdsverket fastställde år 2014 miniminivåer för lodjur per län. Miniminivån för Värmlands län sattes då till 9 föryngringar. Länets viltförvaltningsdelegation beslutade samma år att förvaltningsmålet för lodjur skulle vara 10-20 föryngringar (vilket motsvarar ca 60-140 lodjur) beroende på bytestillgången. Intervallet 10-20 föryngringar ska tolkas som att bärkraften för lodjur vid låg rådjurstillgång är 10 föryngringar och 20 föryngringar vid hög rådjurstillgång. Strategin i den regionala förvaltningsplanen är att lodjursstammen ska öka gradvis i balans med rådjursstammen. I nuläget visar rådjursstammen en tendens att öka i länet som helhet, men rådjurstätheterna varierar sannolikt stort i olika delar av länet. Figuren 4 nedan visar statistik över några av de faktorer som påverkar rådjurspopulationen i Värmlands län och därmed indikerar dess populationsutveckling. De senare åren har det även blivit vanligare med spillningsinventering av rådjur, i samband med spillningsinventering av älg, vilket kan bli en viktig källa för information i lodjursförvaltningen i framtiden. Ett lodjur kan döda ca 50 rådjur per år. Vid brist på rådjur övergår lodjuren i större utsträckning till alternativa bytesdjur och ökar storleken på sina hemområden. Även räv är en viktig predator på rådjur.

Figur 5: Statistik över rådjursavskjutning och trafikolyckor i Värmlands län, vilket är de indikationer som visar på rådjursstammens utveckling. Den lila linjen visar schematiskt utvecklingen i lodjursstammen uttryckt i predationstryck på rådjur. De stora mellanårsvariationerna i kurvan är främst orsakade av variationer i inventeringsförhållanden, och det är mer sannolikt att lodjursstammen har underskattats än överskattats enskilda år.

Lodjur orsakar i allmänhet inga stora konflikter med människor. Det händer dock att lodjur dödar får eller hägnat vilt, och det förekommer även skador på jakthundar och tamkatter. Så länge lodjurens predation på rådjur inte är så stor att det inte finns utrymme för rådjursjakt, är acceptansen bland jägare stor. Många jägare värdesätter dessutom lodjursjakt. En riskfaktor som kan påverka lodjursstammens utveckling negativt är dock den generella inställningen till rovdjursförvaltning och den totala rovdjursförekomsten, samt attityder till illegal jakt på lodjur.

Av den regionala förvaltningsplanen framgår bland annat:

- Att lodjursstammen bör begränsas genom licensjakt då den ligger inom eller över förvaltningsintervallet.
- Att effektiviteten i lodjursinventeringen är beroende av delaktighet av jägare och allmänhet. Det måste finnas förutsättningar i form av en tydlig och legitim förvaltning för att skapa acceptans och därmed vilja att vara delaktig.

I nuläget finns ett litet utrymme för licensjakt på lodjur då lodjursstammen enligt inventeringsresultatet vintern 2015-16 ligger inom förvaltningsintervallet. Länsstyrelsen bedömer dessutom att inventeringsresultatet för vintern 2016-17 kommer att hamna på ungefär samma nivå eller högre, om inventeringsförhållandena blir likvärdiga.

Motivering till beslutet

Möjligheten att medge licensjakt på lodjur är starkt begränsad och jakt kan endast ske om det finns stöd i något av de undantag som finns reglerat enligt nedan (se under rubriken Bestämmelser som beslutet grundas på). Nedan följer Länsstyrelsens redogörelse för licensjaktens skäl och syften, samt vilken omfattning och utformning jakten ska ha för att vara lämplig och ändamålsenlig.

Den övergripande målsättningen för förvaltningen av rovdjur generellt är att lodjur, varg, björn och järv ska ha gynnsam bevarandestatus samtidigt som det inte blir påtagligt svårare att hålla tamdjur och att hänsyn tas till de människor som lever och verkar i rovdjurstäta områden. I praktiken innebär det att alla förvaltningsåtgärder som vidtas, inklusive licensjakt, syftar till denna samexistens mellan människa och rovdjur. I ett rovdjurstätt län som Värmland måste lodjursförvaltningen ses som en del i en helhet där förvaltningen av alla de stora rovdjuren ingår.

Licensjaktens syften

Syftet med att besluta om licensjakt på lodjur i Värmlands län är att förbättra möjligheten för samexistens och på detta sätt bevara lodjursstammens gynnsamma bevarandestatus (prop. 2012/13:191).

I målsättningen att förbättra möjligheterna för samexistens ingår att förebygga och begränsa de negativa socioekonomiska konsekvenserna och underlätta tamdjurshållning, samt minska acceptansen för illegal jakt, för att därigenom skapa förutsättningar för en hållbar lodjursförvaltning.

Syftet står i enlighet med Riksdagens beslut den 10 december 2013 att anta propositionen "En hållbar rovdjurspolitik" (prop. 2012/13:191). Enligt propositionen är det mycket viktigt att de människor som påverkas av stora rovdjur ges möjlighet att finna en delaktighet i förvaltningen.

Syftet med licensjakt som åtgärd i Värmlands län innebär vidare att förhindra att tätheten av rovdjur ökar snabbare än vad som främjar samexistensen med människor i länet.

Uppnå syftet med jakten

Licensjakt kan tillsammans med andra åtgärder såsom bidrag och ersättningar för skador samt samråd och information, bidra till att minska konflikter mellan människa och rovdjur, däribland lodjur. Helheten är alltigenom beroende av att rovdjursförvaltningen är tydlig, förutsägbar, legitim, transparent och såväl regionalt som nationellt anpassad (Linnell 2013 s. 38). Förtroendet för förvaltningen är därför enligt länsstyrelsens bedömning en nyckelfaktor för lodjurets gynnsamma bevarandestatus i Sverige och i Värmlands län på lång sikt. I praktiken innebär detta att det är avgörande att det finns en tydlig och legitim regional förvaltningsplan, och att denna kan följas.

Den regionala förvaltningsplanen för rovdjur i Värmlands län, samt den av Viltförvaltningsdelegationen beslutade förvaltningsnivån för lodjur är regionalt betydelsefulla dokument för rovdjursförvaltningen i länet bland samtliga samhällsintressen och allmänheten samt länsstyrelsen. Ett led i att skapa och bygga ett långsiktigt förtroende för rovdjurs- och här specifikt lodjursförvaltningen är att leva upp till de förväntningar som finns regionalt att den beslutade förvaltningsnivån, 10-20 föryngringar i Värmlands län, ska eftersträvas och respekteras. Att tillåta en selektiv och strikt kontrollerad licensjakt efter lodjur när förvaltningsmålet är uppnått bedömer Länsstyrelsen ligger i linje med länets beslutade förvaltningsplan. Länsstyrelsen bedömer också att en adaptiv lodjursförvaltning kan inverka positivt på rapporteringsviljan från jägare/allmänhet när de upptäcker nya lodjur, vilket leder till en bättre inventering, större delaktighet i förvaltningen och även en ökad förutsägbarhet.

Socioekonomiska konsekvenser

Förekomst av rovdjur kan leda till både negativa och positiva socioekonomiska effekter. Det samlade rovdjurstrycket ökar på många platser i landet idag, däribland i Värmlands län, och det är viktigt att beakta helhetsbilden när det gäller möjliga effekter som kan uppstå. Det kan bland annat vara rädsla och oro i samband med den upplevda risken för den egna säkerheten, men också skador på tamdjur samt ekonomiska effekter i samband med direkta skador och förebyggande åtgärder. Förekomsten av rovdjur kan även leda till möjligheter i form av turism och jakttillfällen vilket kan innebära positiva upplevelser och inkomster. Enligt undersökningar är attityderna idag positiva gentemot lodjur och det finns en acceptans för artens förekomst och förvaltning bland länets befolkning. Länsstyrelsen har också genom sin förvaltning ambitionen att bibehålla en fortsatt hög acceptans för lodjur.

Skador på tamdjur, främst på får och hundar, i länet som orsakas av lodjur är få men antalet varierar från år till år. På sikt kan en växande lodjursstam leda till ett ökat behov av skyddsjakt eftersom risken för skador kan komma att

öka. Detta i sin tur leder till höga kostnader för samhället, minskad acceptans för arten, ökad oro och psykisk stress, vilket kan resultera i en ökad motsättning mellan länsstyrelsens förvaltning och ortsbefolkningen som följd.

Risken för olägenheter och socioekonomiska konsekvenser ökar generellt i områden där förekomsten av rovdjur är tät. I Värmlands län finns varg och lodjur i hela länet och i de norra delarna även björn och järv. Förutom direkta kostnader till följd av rovdjursangrepp på tamdjur, har Sveriges Lantbruksuniversitet konstaterat att det finns indirekta kostnader såväl för enskilda lantbrukare som för samhället i rovdjurstäta områden, trots ett betydande arbete med förebyggande åtgärder.

Annan lämplig lösning

Utöver licensjakt arbetar Länsstyrelsen även i största möjliga utsträckning med andra åtgärder så som ersättningar vid skador, bidrag till förebyggande insatser, skyddsjakt, samråd och information som bidrar till att minska konflikter mellan människa och lodjur. Licensjakt utgör dock ett nödvändigt komplement för att ytterligare minska risken för negativa socioekonomiska konsekvenser. Detta gäller särskilt i områden med tät förekomst av lodjur och andra rovdjur.

Ett alternativ till licensjakt på lodjur, för att motverka skador, är skyddsjakt. Länsstyrelsen gör dock bedömningen att skyddsjakt inte är ett lämpligt alternativ till licensjakt. Skyddsjakt innebär att problematiska individer avlägsnas snabbt och effektivt. Ofta involveras ett fåtal personer och det tillämpas metoder som vid licensjakt inte är tillåtna. De fällda djuren omhändertas vanligtvis av myndigheterna och rovdjuren får en sorts karaktär av skadedjur. Att genomföra skyddsjakter med populationsreglerande effekt skulle vara mycket resurskrävande och kostsamt och är därmed inte en lämplig lösning för att hålla stammen på en nivå som motsvarar länets uppsatta förvaltningsnivå.

Andra lämpliga lösningar som provas i samband med skador är exempelvis skrämsel av olika slag, och stängsel. Skrämsel är en åtgärd som ofta har en kort eller begränsad effekt på lodjur som orsakar skador. Vissa lodjursindivider kan också vara mycket svåra att stänga ute från fårhagar, då de både kan klättra, ta sig igenom och lätt hoppar även över höga stängsel (Rapporter från Viltskadecenter "Tamdjursstängsel och lodjur – försök i djurparker", 2004 och "Stängsel-försök med lodjur"). Sådana insatser bedöms heller inte möjliga att genomföra på en skala som omfattar ett helt län eller för att förebygga att lodjur på lång sikt inte angriper tamdjur som får.

Andra förebyggande åtgärder än rovdjursavvisande stängsel provas, men att utvärdera effekten är svårt.

För att skapa tydlighet och förutsägbarhet i lodjursförvaltningen, för att därigenom öka förtroendet för förvaltningen och minska acceptans för illegal jakt, finns ingen annan lämplig lösning än att följa den regionala förvaltningsplanen. Det innebär att licensjakt ska användas som

förvaltningsåtgärd i enlighet med förvaltningsplanen när förutsättningarna finns för detta.

Gynnsam bevarandestatus

Den svenska lodjursstammen bedöms ha vuxit till cirka 1314 lodjur och lodjuret som art har en gynnsam bevarandestatus i Sverige.

I Mellersta rovdjursförvaltningsområdet, fanns det efter inventeringen 2015/16 minst 467 lodjur, beräknat utifrån antalet familjegrupper multiplicerat med omräkningsfaktorn 5,5. Det uttag på mindre än 40 lodjur som vid licensjakt, i de avgränsade jaktområdena, sammanlagt planeras fällas i förvaltningsområdet bedöms inte påverka förvaltningsområdets lodjurspopulation nämnvärt och bedömningen är även att den inte äventyrar lodjursstammens gynnsamma bevarandestatus.

Naturvårdsverket har fattat beslut om miniminivåer för lodjur (dnr NV-00552-14). För Värmlands del är miniminivån för antalet lodjurföryngringar 9 st.

I Värmlands län fanns det utifrån det senaste inventeringsresultatet 11 länsegna familjegrupper och populationen är spridd över hela länet (se figur 3). Länsstyrelsen bedömer att ett uttag på 2 lodjur under licensjakt inte långsiktigt påverkar länets lodjurspopulation i någon större utsträckning. Tvärtom är tilldelningen beslutad med en stor säkerhetsmarginal. Länsstyrelsen bedömer vidare att det finns utrymme för skydds jakt om behovet skulle uppstå, baserat på förra årets inventering och att trenden visar på en uppgång av länets lodjurspopulation.

Allt fler lodjurföryngringar kvalitetssäkras varje år i länet under inventeringsperioden. Med bättre utnyttjande av kameror i inventeringsarbetet och fler rapporterade observationer från allmänheten, finns det förutsättningar att dokumentera en allt större andel av lodjurspopulationen. Detta kommer att ge ett allt bättre och stabilare underlag för kommande års beslut om jakt. I grannlänerna finns flertalet familjegrupper, varför länet inte kan klassas som ett spridningsområde i utkanten av utbredningsområdet, utan snarare tillhör kärnområdet för populationen.

Lodjursstammen i länet ska även förvaltas utan att den undre gränsen för förvaltningsmålet underskrids. Detta i linje med beslut från Viltförvaltningsdelegationen att förvaltningsnivån ska vara 10-20 föryngringar i länet. Länets förvaltningsnivå är fastställd med hänsyn till rådjurspopulationen i Värmlands län, vilket är den viktigaste naturligt begränsande faktorn hos lodjuren i Mellansverige, samt att lodjursstammen ska förbli en livskraftig population med gynnsam bevarandestatus i artens naturliga utbredningsområde, såväl på nationell som på regional nivå.

Jaktuttag i Värmlands län

Årets jaktuttag på totalt 2 lodjur bedöms av Länsstyrelsen vara rimligt med hänsyn till samtliga ovanstående faktorer. Vid bedömning av möjligt jaktuttag i Värmlands län har hänsyn tagits till hur stor andel av lodjursstammen som finns i Värmlands län och att jaktuttaget inte ska försvåra upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus. Vidare har Länsstyrelsen utgått från en försiktighetsprincip som både tillåter eventuell skyddsjakt på problematiska individer och tar hänsyn till oförutsedda händelser som kan påverka länets lodjurspopulation.

I bedömningen ingår också att risken för underbeskattning av lodjursstammen i förhållande till det regionala förvaltningsmålet är större än risken för överbeskattning, vilket ytterligare styrker att detta jaktuttag inte riskerar att påverka lodjurspopulationens gynnsamma bevarandestatus negativt. Jaktresultatet kommer att följas upp noggrant och bidra till kunskapsunderlaget för kommande förvaltningsbeslut, enligt principerna för adaptiv viltförvaltning. I och med genomförandet och utvärdering av kommande års licensjakter kommer kunskapen att öka och de osäkerheter som finns att minska. Detta är vedertagen metodik inom all viltförvaltning.

Sammanfattning

Licensjakt bedöms av Länsstyrelsen hålla lodjursstammen på en nivå som inte leder till oacceptabel påverkan på tamdjur, eller i övrigt oacceptabla förhållanden i relationen mellan människa och rovdjur. Jakt som ett inslag i beståndsförvaltning av de stora rovdjuren kan därmed minska den negativa påverkan som rovdjuren kan utgöra mot en traditionell livsstil och därigenom inverka på landsbygdens utveckling i stort.

Länsstyrelsen bedömer att licensjakt efter lodjur kan medges för att det inte finns någon annan lämplig lösning för att reglera lodjursstammen och samtidigt sträva mot länets beslutade förvaltningsnivå. Aktuell beskattning är av begränsad omfattning och lämplig utifrån såväl målsättningen med jakten som stammens storlek. Jakten sker under strängt kontrollerade former och tillåter lodjursstammen i Mellersta förvaltningsområdet såväl som i Värmlands län att med fortsatt god marginal förbli en livskraftig population med gynnsam bevarandestatus i artens naturliga utbredningsområde. Beslutet är också i överrensstämmelse med LCIE:s riktlinjer om förvaltning av stora rovdjur på populationsnivå.

Länsstyrelsen beslutar därför om licensjakt efter lodjur i enlighet med de villkor som framgår av detta beslut.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Lodjur återfinns i bilaga 4 a till EU:s Art- och habitatdirektiv över noggrant skyddade arter beträffande vilka staterna enligt artikel 12 ska förbjuda att avsiktligt fånga eller döda exemplar i naturen. Enligt samma artikel är det förbjudet att avsiktligt störa dessa arter, särskilt under parnings-, uppfödnings-, övervintrings- och flyttperioder. Lodjur får enligt 3 § jaktlagen endast jagas om det följer av jaktlagen eller föreskrifter eller beslut meddelade med stöd av denna lag.

Art- och habitatdirektivets undantagsbestämmelser har införts i svensk lagstiftning genom 23 a - 29 och 31 §§ jaktförordningen. I 23 c § första stycket anges de allmänna förutsättningarna för licensjakt:

”Förutsättningen för att licensjakt efter björn, varg, järv och lo ska kunna tillåtas är att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt ske selektivt och under strängt kontrollerade former. Förordning (2009:1265)”

Enligt förarbetena till svensk jaktlagstiftning ska eventuella problem och skador som förorsakas av jaktbart vilt i första hand regleras genom jakt. I propositionen Sammanhållen rovdjurspolitik (prop. 2000/01:57) skriver regeringen att jakt kan hålla rovdjursstammar på en nivå som inte leder till oacceptabla förhållanden mellan människa och rovdjur.

I propositionen En hållbar rovdjurspolitik (prop. 2012/13:191) bedömer regeringen att samtliga rovdjursarter i Sverige har uppnått gynnsam bevarandestatus och menar att Naturvårdsverkets möjlighet till delegering av rätten att besluta om licensjakt till länsstyrelserna bör utökas. Regeringen menar att det är viktigt att det i län där miniminivån för en rovdjursart överskrids ges utrymme för en adaptiv ekosystembaserad förvaltning av denna art, så att hänsyn kan tas till bl.a. vikande populationer av bytesdjur och socioekonomiska faktorer.

Enligt Kammarrätten i Stockholm är det nödvändigt att det i beslut om undantag från bestämmelserna i artikel 16.1 i Art- och habitatdirektivet anges ett syfte när insamling av djur ska ske, i det här fallet genom licensjakt. Syftet ska vara acceptabelt och undantaget ska vara ändamålsenligt och proportionerligt.

Large Carnivore Initiative for Europe (LCIE) har på EU-kommissionens uppdrag tagit fram riktlinjer för förvaltning av stora rovdjur på populationsnivå. Riktlinjerna antogs av EU-kommissionen sommaren 2008 och kan enligt kommissionens bedömning ligga till grund för inriktningen av rovdjursförvaltningen inom EU. I riktlinjerna anges bl.a. följande om möjligheterna till jakt: ”från bevarandesynpunkt finns ingen principiell orsak till att populationerna av stora rovdjur ej kan tolerera vissa nivåer av jaktliga förvaltningsåtgärder eller att förvaltas under samma förutsättningar som jaktbart klövvilt eller jaktbara fågelarter. Detta förutsatt att jakten är väl hanterad, vilket i detta fall innebär effektiv inventering av populationsstorlek, fastställande av lämplig tilldelning och jaktperioder, samt noggrann åttlydnad av dessa regler. En väl organiserad jakt kan potentiellt sett vara uthållig. Artikel 16 ger i sammandrag en möjlighet att tillåta jakt, och kvarhållande av traditionella jaktmetoder”

Enligt 24 a § andra stycket jaktförordningen (1987:905) får Naturvårdsverket överlämna att besluta om licensjakt efter lodjur till Länsstyrelserna i ett rovdjursförvaltningsområde enligt 2 § förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn att besluta om licensjakt efter björn, varg, järv och lo med stöd av 23 d § jaktförordningen (1987:905), under förutsättning att antalet föryngringar för arten i

rovdjursförvaltningsområdet överstiger de fastställda miniminivåerna enligt 5 § förordningen (2009:1263).

Enligt beslut (NV-06586-16) delegerar Naturvårdsverket rätten att fatta beslut om licensjakt efter lodjur till samtliga Länsstyrelser utom Länsstyrelsen i Gotlands län. Delegeringen gäller till och med den 15 april 2017.

Beslutet om licensjakt efter lodjur i Värmlands län 2017 fattas med stöd av 5 b, 9 b, 23 c, 23 d, 24 d och 49 §§ jaktförordningen (1987:905) och Naturvårdsverkets beslut om delegering av rätten att fatta beslut om licensjakt efter lo till samtliga länsstyrelser utom Länsstyrelsen i Gotlands län (dnr. NV-06586-16). I beslutet beaktas skyddsreglerna i artikel 12 i rådets direktiv (92/43/EEG) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, och undantagsreglerna beträffande jakt och förvaring av jaktbyte i artikel 16 samma direktiv. Villkoren i beslutet är ställda utifrån Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd för Länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lodjur (NFS 2014:25), avseende ändring i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd för Länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo (NFS 2010:15).

Enligt 24 d § andra stycket jaktförordningen (1987:905) får undantag medges från förbudet i 31 § jaktlagen (1987:259) att bedriva jakt från motordrivet forskaffningsmedel. Motordrivet fordon har samma betydelse som i 2 § lagen om vägtrafikdefinitioner (2001:559).

Information

Jakt som inte följer villkoren i detta beslut sker utan stöd av beslutet och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen (1987:259). Straffbestämmelserna för jaktbrott finns i 43 och 44 §§ samma lag.

Lodjur som faller där lodjursjakt inte får ske tillfaller staten enligt 33 § jaktförordningen (1987:905). Naturvårdsverket ska enligt 38 § jaktförordningen (1987:905) bestämma hur omhändertagna djur ska hanteras.

Länsstyrelsen erinrar om att jakten ska bedrivas med största möjliga hänsyn till såväl berörd art som övrig fauna samt rekreationssökande allmänhet.

Kungörelsedelgivning

Länsstyrelsen beslutar att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelsedelgivning. Beslutet fattas med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932). Meddelande om beslutets huvudsakliga innehåll samt om var och när det hålls tillgängligt införs inom tio dagar efter beslutsdatum i Post- och inrikes tidningar. Beslutet finns under överklagandetiden tillgängligt hos:

Länsstyrelsen Värmland, Växnäsgatan 5 samt Länsstyrelsens webbplats www.lansstyrelsen.se/varmland

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga 4.

De som deltagit i beslutet

Beslutet har fattats av [REDACTED] med [REDACTED] som föredragande. I den slutgiltiga handläggningen deltog även [REDACTED]

Bilagor:

Besiktningsprotokoll, Registrering av fälld lo
Besiktningsprotokoll, Besiktning, provtagning och märkning av fälld lo
Besiktningsprotokoll, Påskjuten lo - platsundersökning och eftersök
Hur man överklagar

Kopia till:

Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se,
Vilförvaltningsdelegationen i Värmland,
Mellersta Rovdjursförvaltningsområdet.

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du **skriftligen** överklaga beslutet hos förvaltningsrätten. **Observera att du ska skicka eller lämna överklagandet till Länsstyrelsen i Värmlands län, 651 86 Karlstad. Du kan även skicka in överklagandet via e-post till varmland@lansstyrelsen.se.** Det ska du göra därför att Länsstyrelsen måste pröva om överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare till förvaltningsrätten.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet.** Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be om att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas eller inte.

Om någon annan part överklagar beslutet, till exempel en kommun eller annan myndighet, är tiden **tre veckor från det datum som står på beslutet.**

Ditt överklagande ska innehålla:

- vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer
- hur du vill att beslutet ska ändras
- varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- personnummer
- adress till bostaden
- telefonnummer där du kan nås
- eventuellt övriga uppgifter som behövs för att man ska kunna skicka handlingar till dig

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din uppfattning, bör du skicka med kopior på dessa.

Ombud

Du har rätt att anlita ett ombud för att sköta överklagandet åt dig. I så fall ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Ytterligare upplysningar

Behöver du veta mer om hur du ska göra, går det bra att ringa till Länsstyrelsen, telefon 010-224 70 00. Fråga efter den som varit föredragande i beslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Sundsvall.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.